

DIXITALIZACIÓN APLICADA AO ÁMBITO PRODUTIVO

Liliana García Lago

UD02. Tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD) e transformación dixital das empresas

Liliana García Lago

Tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD) e transformación dixital das empresas

1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais.
2. Transformación dixital
3. Utilidade das THD

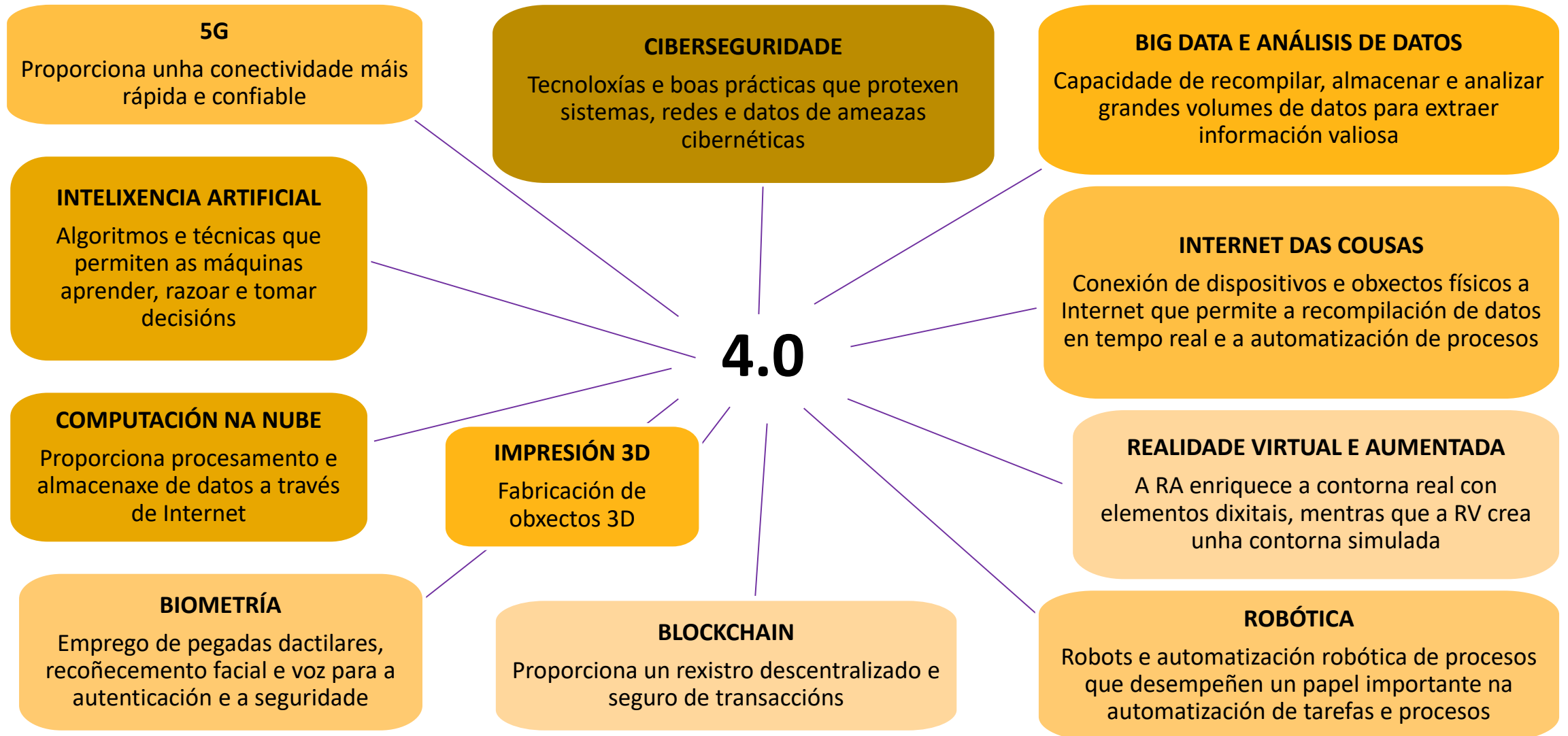
1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD)

As **tecnoloxías habilitadoras dixitais** tamén coñecidas como *Digital Enabling Technologies*, refírense a todas as tecnoloxías chave que actúan como elementos de cambio (é dicir, permite, facilita ou serve) na transformación dixital en diversas industrias e sectores.

As empresas actuais viven nun proceso constante de actualización tecnolóxica. A **industria 4.0** defínese como a nova revolución industrial, asociada á transformación dixital no mundo empresarial, co impacto tamén no ámbito persoal.

1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD)

1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD)

Reflexiona

Pensade no funcionamento do voso instituto, e logo sinala cales das tecnoloxías que aparecen a continuación considerariades útiles e mellorarían o funcionamento do mesmo:

- Cámaras de recoñecemento facial.
- Detectores de movemento.
- Cámaras de videovixiancia.
- Rexistros electrónicos do alumnado.
- Auriculares para a comunicación entre o profesorado.
- Conexión sen cables a Internet.
- Rexistro electrónico de saúde.
- *Cloud computing* (almacenamento de datos na nube).
- Ambulancias autónomas (sen condutor).
- Detectores de presenza nas portas.
- Apertura automática.

1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD)

1.1. Que caracteriza as THD?

- **Versatilidade:** poden aplicarse a unha ampla variedade de industrias e contextos.
- **Automatización:** moitas THD son autónomas á hora de realizar o traballo.
- **Interconexión:** comunícanse entre si.
- **Analítica avanzada:** proporcionan información e datos en tempo real, e permiten o seu análise (*p.ex. recoñecemento facial*).
- **Seguridade:** inclúen medidas de protección avanzadas contra ciberameazas, como cifrado de datos e autenticación en varios pasos.
- **Escalabilidade:** poden medrar e adaptarse a medida que as necesidades de unha organización evolucionan (*p.ex. realidade virtual*).
- **Personalización:** permiten a personalización de experiencias para usuarios, o que mellora a súa satisfacción en fidelización.
- **Aforro:** a longo prazo pode supoñer unha redución importante de custes.
- **Innovación:** permiten a creación de novos produtos, servizos, e modelos de negocio.

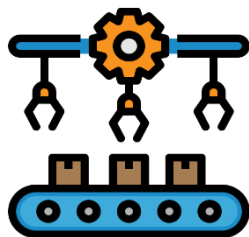
1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD)

1.2. Aplicacións das THD por sectores

No mundo actual, os emprendedores teñen que ser algo mais que innovadores, teñen que ser tamén visionarios → non se sabe ás veces se é recomendable ou non, forma parte do risco inherente de calquera negocio. As THD poden aplicarse en diversas áreas, sendo as mais comúns:

Saúde

Fabricación

Comercio electrónico

Construcción e arquitectura

Transporte e loxística

Seguridade e defensa

Enerxía e medio ambiente

Educación

Finanzas e banca

Goberno e administración pública

Medios e entretemento

1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD)

Incorporación das THD no ámbito da saúde

No sector da saúde, as THD desempeñan un papel crucial na mellora da atención médica e, por elo, na experiencia dos pacientes. O procedemento consistiría en ir incorporando as mais sinxelas de adoptar e, pouco a pouco, engadir novas tecnoloxías e funcionalidades:

- a) Rexistro electrónico de saúde
- b) Telemedicina
- c) Aplicacións de saúde
- d) Dispositivos médicos conectados
- e) Análise de datos de saúde
- f) Intelixencia artificial (IA)
- g) *Blockchain* (cadea de bloques)

***MySurg** é unha aplicación para móbil creada para monitorizar os niveis de glucosa das persoas diabéticas, tanto tipo 1 como tipo 2. Permite rastrexar o nivel de azucre en sangue, carbohidratos ou HbA1c. Ademais inclúe unha calculadora con recomendacións precisas da dose de insulina.*

1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD)

1.3. Afectan as THD ao medio ambiente?

Pensa en todas as influencias que as tecnoloxías dixitais teñen sobre o medio ambiente, e probablemente saian moitas positivas, pero tamén hai moitos aspectos nocivos que debemos coñecer para reducir e, na medida do posible, eliminar.

Efectos positivos

- Redución no uso do papel
- Maior eficiencia enerxética
- Redución de desprazamentos
- Seguimento máis efectivo do medio ambiente

Efectos negativos

- Xeración de residuos electrónicos
- Pegada de carbono de dispositivos electrónicos
- Incremento no consumo enerxético
- Esgotamento de recursos naturais
- Impacto na infraestrutura dixital

1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD)

1.3. Afectan as THD ao medio ambiente?

É importante sinalar que a **sostibilidade é un esforzo continuo** e que non só é responsabilidade das **empresas** ser responsables co medio ambiente. É tamén unha obriga moral de todos os **cidadáns**.

Tesla coñécese como unha empresa líder en sostibilidade na industria automotriz, polo seu enfoque en vehículos eléctricos e enerxía sostible. Ademais implantou diversas estratexias para abordar a redución de emisións de carbono:

- ✓ Redución da **pegada de C** polo enfoque na fabricación e promoción de vehículos eléctricos.
- ✓ Xeración de **enerxía renovable** con paneis solares e sistemas de almacenaxe.
- ✓ Mellora dos procesos de fabricación **eficientes e sostibles**.
- ✓ **Obxectivos para 2030** claros: **cero emisións netas de C** na súa cadea de subministro e operación.
- ✓ Estilo de **vida sostible**.

1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD)

1.3. Afectan as THD ao medio ambiente?

As **prácticas empresariais sostibles** son aquelas que buscan equilibrar o éxito económico co impacto social e ambiental.

Estas prácticas están deseñadas para minimizar o impacto negativo das operacións comerciais no medio ambiente, promover o benestar social e, ao mesmo tempo, garantir a rendabilidade a longo prazo. Algunhas prácticas comúns son: xestión de residuos, abastecemento sostible, responsabilidade social corporativa, reducir a pegada de carbono, practicar unha economía circular.

1. As tecnoloxías habilitadoras dixitais (THD)

1.4. Impacto das THD nas empresas

As THD teñen un **impacto significativo** en todas as áreas de negocio dunha empresa, e este pode diferenciarse en dous grandes categorías:

THD e tecnoloxías da información

Desenrolo de sistemas de xestión de datos máis sofisticados e eficientes, facilitando o almacenamento, o procesamento e a transmisión da información de xeito seguro e rápido.

Creación de software personalizado para optimizar procesos, como sistemas de xestión de relación cos clientes (CRM), ou programas de contabilidade automatizados.

THD e tecnoloxías da operación

Revolucionaron o xeito no que as empresas supervisan e controlan procesos físicos en contornas industriais → eficiencia na produción, mellora de precisión e reducindo custes operativos.

2. Transformación dixital

2.1. Tecnoloxía intelixente

As **tecnoloxías intelixentes** son aquelas capaces de simular funcións cognitivas humanas. A combinación destas tecnoloxías, como IoT, IA, *big data*, a nube ou a biometría permite crear contornas máis eficientes e conectadas como edificios, empresas ou cidades.

Edificios intelixentes

Estrutura que emprega tecnoloxías avanzadas, como dispositivos conectados, sensores e sistemas de control centralizados, para realizar diversas funcións de xeito autónomo, como o control da iluminación, a climatización, as medidas de seguridade ou a xestión da enerxía.

Empresas intelixentes

Tamén chamadas “**empresas dixitais**” aproveitan tecnoloxías emerxentes para mellorar o seu rendemento e manterse competitivas en contornas dinámicas → abandono de prácticas manuais por procedementos dixitais.

Cidades intelixentes

Tamén coñecidas como “**cidades dixitais**” ou “**cidades conectadas**” son as que empregan as tecnoloxías da información e a comunicación (TIC) para mellorar a calidade de vida dos seus habitantes, impulsar o desenvolvemento sostible, xestionar eficientemente os recursos, favorecer a participación cidadá.

2. Transformación dixital

2.1. Tecnoloxía intelixente

As **tecnoloxías intelixentes** son aquelas capaces de simular funcións cognitivas humanas. A combinación destas tecnoloxías, como IoT, IA, *big data*, a nube ou a biometría permite crear contornas máis eficientes e conectadas como edificios, empresas ou cidades.

Edificios intelixentes

Empresas intelixentes

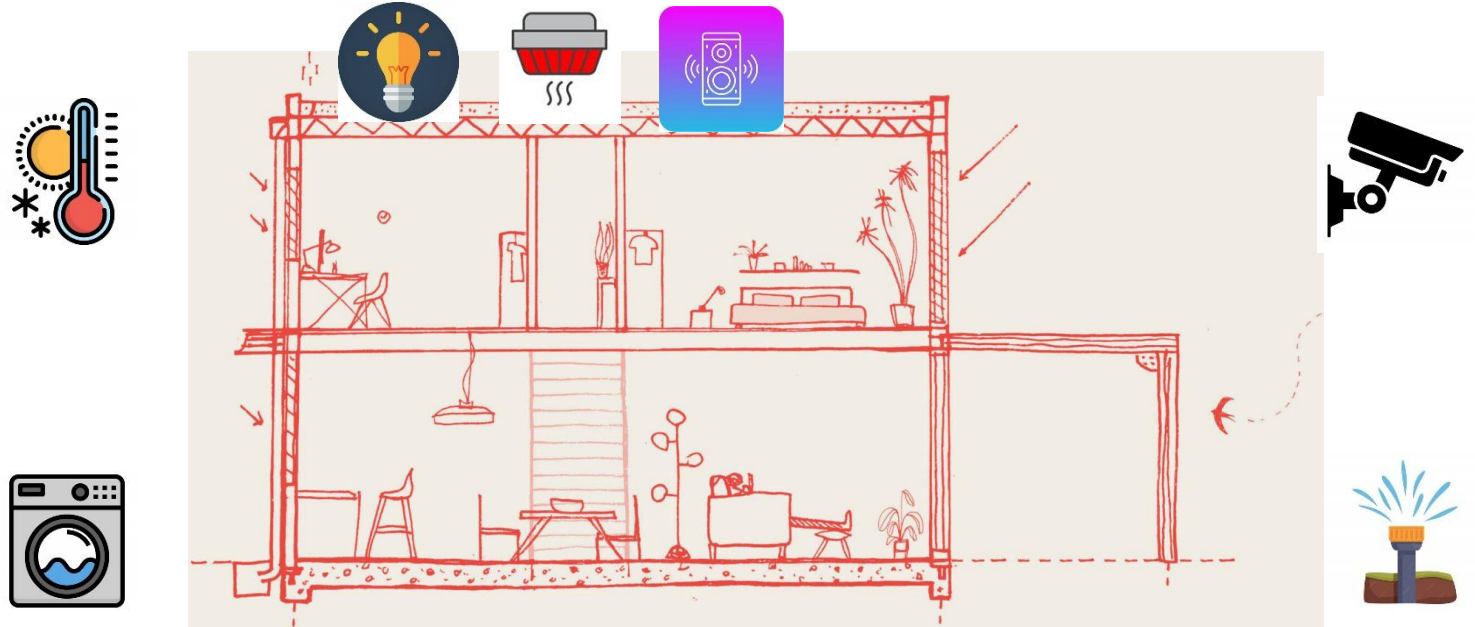
Cidades intelixentes

2. Transformación dixital

2.2. Fogares intelixentes

= “**vivenda domótica**”, é un espazo residencial equipado cunha variedade de dispositivos e sistemas electrónicos conectados que poden ser controlados e facerlle un seguimento de xeito remoto. O obxectivo é mellorar a comodidade, a seguridade e a eficiencia enerxética.

Outro termo a coñecer é o de **vivenda pasiva** ou **ecolóxica**

2. Transformación dixital

2.2. Fogares intelixentes

IoT

- Termostatos intelixentes
- Bombillas e sistemas de iluminación controlados de xeito remoto
  - Sensores de fume
  - Asistentes de voz

Electrodomésticos intelixentes

Altavoces intelixentes

Sistemas de seguridade intelixentes

Rego automático

2. Transformación dixital

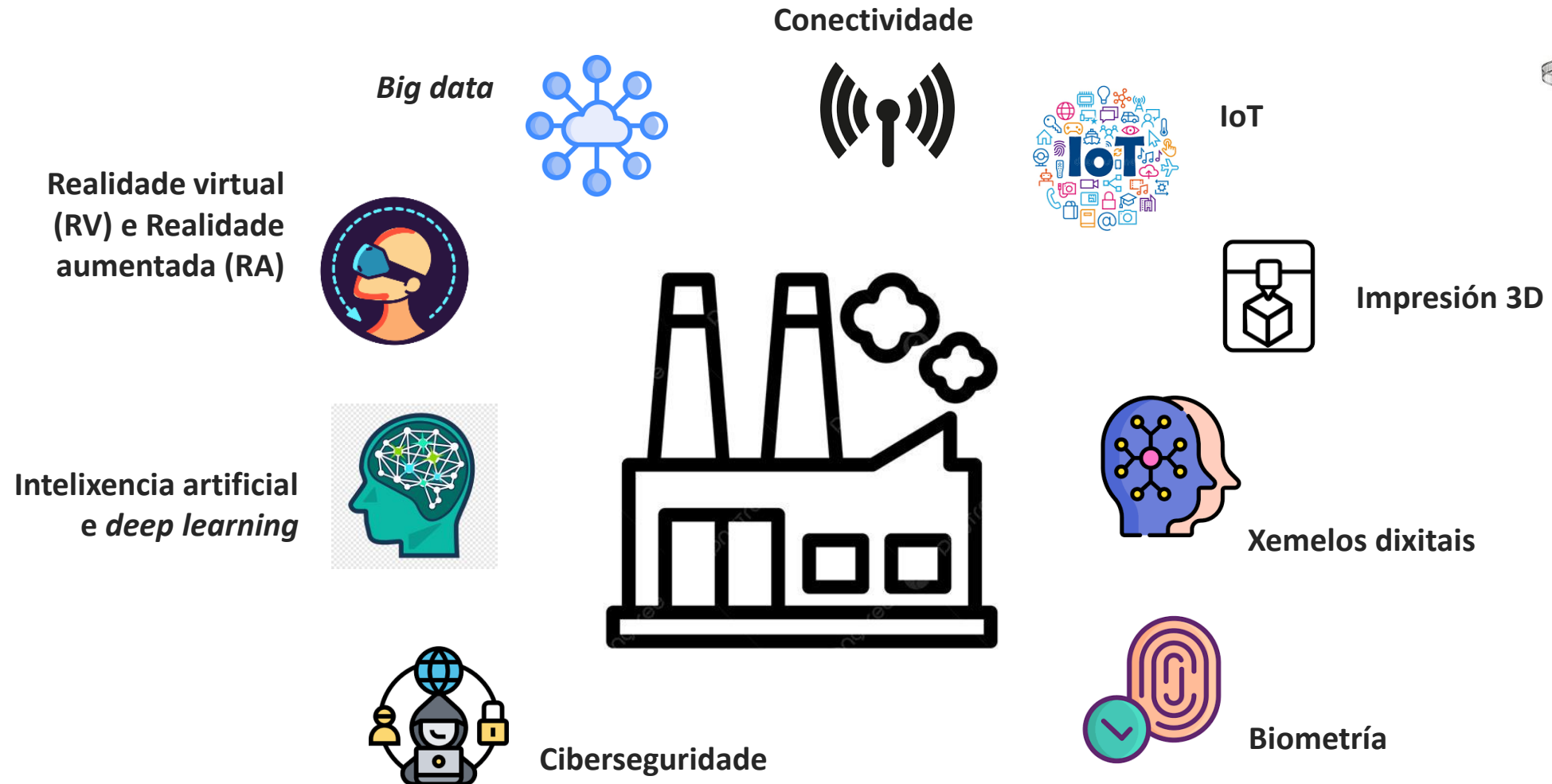
2.3. Fábricas intelixentes

Aproveitan tecnoloxías emerxentes para mellorar o seu rendemento e manterse competitivas en contornas empresariais dinámicas. Cando se aplican en procesos de fabricación industrial emprégase o termo “**Industria 4.0**” ou **fábricas intelixentes**.

2. Transformación dixital

2.3. Fábricas intelixentes

2. Transformación dixital

2.4. Cidades intelixentes

Aproveitan tecnoloxías dixitais para mellorar a eficiencia operativa, a sostibilidade ambiental e a calidade de vida dos seus habitantes.

Exemplos de cidades intelixentes

- **Barcelona** (España): sensores de tráfico, alumeadado intelixente e xestión eficiente da auga.
- O proxecto **ATELIER** reúne Amsterdam e Bilbao para crear distritos de enerxía positiva (*Positive Energy Districts*), que producen máis enerxía da que consumen, integrando mobilidade intelixente, edificación eficiente, renovables, etc.
- **Copenhague**: enerxía 100% renovable proxectada para 2030.

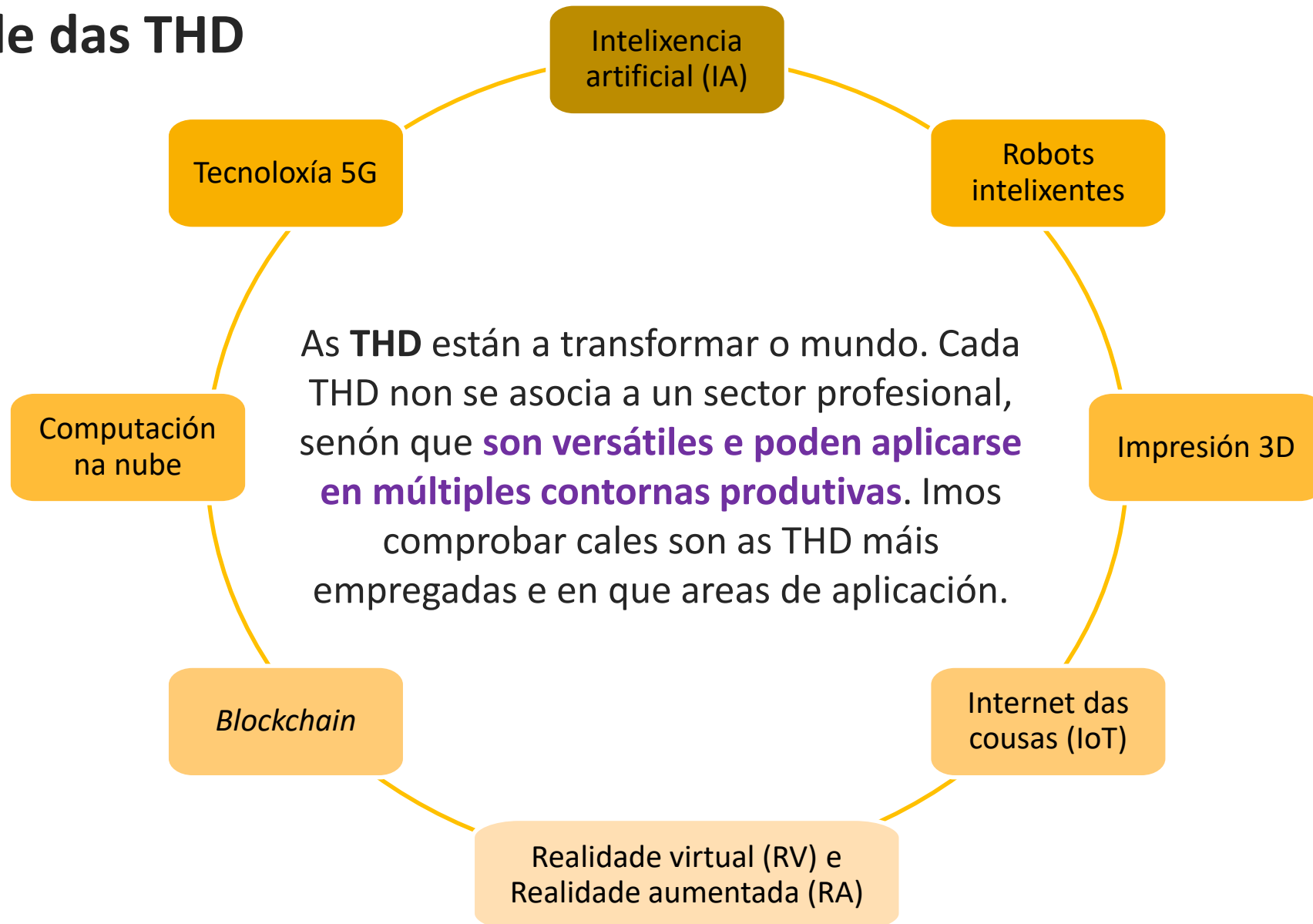
2. Transformación dixital

2.4. Cidades intelixentes

3. Utilidade das THD

3. Utilidade das THD

THD	Área de aplicación	Exemplos
Intelixencia artificial (IA). Capacidade de simular o pensamento humano, de aprender por si mesmos e de tomar decisións de forma autónoma baseándose en datos dispoñibles	Automatización de tarefas, big data, asistentes virtuais (chatbots), diagnósticos médicos, conducción autónoma, optimización da cadea de suministro	Conducción autónoma en avións
Robots intelixentes. Máquinas con capacidade para realizar tarefas complexas de xeito autónomo, empregando algoritmos e sistemas avanzados de procesamento de información. Estes robots poden realizar múltiples función en diferentes campos.	Robot-aspiradora, robots-patrulla, brazos robóticos na industria ou na medicina, robots colaborativos (cobots) en fábricas, drones autónomos, titores robóticos en educación, rovers de exploración espacial.	Universal Robots UR5
Impresión 3D. Tamén coñecida por “fabricación aditiva”, basease na construción de obxectos capa a capa a partir de modelos dixitais 3D, con materiais que van dende plásticos e metais ata materiais biolóxicos e compostos avanzados.	Prototipado rápido, fabricación personalizada, medicina e odontoloxía a medida, industria aeroespacial, arquitectura e construción, educación e arte.	Laboratorio protésico Casas na Lúa (NASA)
Internet das cousas (IoT). Conexión de dispositivos a Internet para intercambiar información, controlar sistemas físicos y automatizar tarefas.	Domótica, fábricas intelixentes, seguimento da saúde, xestión eficiente da enerxía, cidades conectadas, agricultura de precisión.	Roupa intelixente Fabricación sostible

3. Utilidade das THD

THD	Área de aplicación	Exemplos
Realidade virtual (RV) e Realidade aumentada (RA). Creación de contornas simuladas ou superposición de información dixital no mundo real para ofrecer experiencias inmersivas.	Entretemento, formación e educación, deseño arquitectónico, medicina, marketing e publicidade, adestramento militar e simulación de vós.	Pokemon GO
Blockchain. Rexistro distribuído e seguro de transaccións e datos, almacenados en diversos dispositivos que son dificilmente manipulables ou substraíbles.	Finanzas e criptomoedas, xestión da cadea de subministro, contratos intelixentes, voto electrónico, autenticación e seguridade de datos, seguimento de activos	Voto electrónico
Computación na nube. Acceso a recursos informáticos e de almacenamento a través de Internet, permitindo o acceso remoto a datos e aplicacións.	Almacenaxe de datos, servizos web, desenvolvemento de aplicación, análise de <i>big data</i> , colaboración empresarial, <i>backup</i> e recuperación de desastres	
Tecnoloxía 5G. A quinta xeración de redes móbiles permite velocidades de descarga e carga máis rápidas, así como vincular distintos dispositivos. Permite o “repouso” das partes de rede que non están activas.	Sectores onde é relevante a transmisión de datos en tempo real (como a telemedicina, os xogos online, a RV ou RA ou a comunicación entre vehículos e a súa contorna) ou onde é necesario conectar varios dispositivos ao mesmo tempo como en fogares, empresas ou cidades intelixentes.	

Tarefas

CREACIÓN RECURSO DIXITAL. “*A dixitalización no diagnóstico por imaxe: aplicación das THD no sector sanitario*”. O alumnado deberá analizar e presentar unha proposta sobre como as THD están a transformar o sector sanitario no ámbito da imaxe médica e da medicina nuclear.

Paso 1. Investigación e análise (*individual ou en grupos de 2-3*):

- Escoller unha das THD estudadas nesta unidade.
- Explicar como se aplica actualmente (ou podería aplicarse) no ámbito do diagnóstico por imaxe e medicina nuclear.
- Identificar vantaxes, riscos e limitacións.

Paso 2. Deseño dun recurso dixital

O alumnado deberá crear un produto dixital para presentar o seu traballo, elixindo entre infografía interactiva, pequeno vídeo divulgativo (2-3 min), presentación con narración ou animación (ex. Genially, Canva, PowerPoint interactivo...), podcast, etc...

Paso 3. Exposición oral ou presentación gravada (5-7 minutos) na aula.

Bibliografía (e imaxes)

- ❑ *Digitalización aplicada a los sectores productivos. CFGS Sanidad. Editorial McGraw Hill*
- ❑ [“Casos de éxito en transformación digital”](#)
- ❑ [Industria 4.0](#)
- ❑ [La industria 4.0 en el sector sanitario](#)
- ❑ [Inteligencia artificial e industria 5.0](#)

